

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.121.2017.ML

Warszawa, 9 lutego 2018 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec prezydenckiego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (druk nr 1863).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Finansów do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rządu RP

wobec prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (druk nr 1863)

I. Informacje o projekcie

Głównym celem przedstawionego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektu *ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych* (druk nr 1863) jest zmiana mechanizmu zapewnienia wsparcia finansowego osobom, które na skutek obiektywnych okoliczności znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, a jednocześnie są zobowiązane do spłaty rat kredytu mieszkaniowego stanowiącego znaczne obciążenie dla ich budżetów domowych, oraz wprowadzenie nowego instrumentu wspierającego dobrowolną restrukturyzację kredytów denominowanych lub indeksowanych do walut innych niż te, w których kredytobiorcy uzyskują dochód.

Należy wskazać, iż projekt ustawy przewiduje także wprowadzenie kolejnej formy wsparcia, jaką będzie możliwość zaciągnięcia pożyczki na spłatę zadłużenia. W sytuacji, w której kredytobiorca zdecydowałby się na sprzedaż swojej nieruchomości, a kwota uzyskana ze sprzedaży nie pokryje całego zobowiązania związanego z kredytem mieszkaniowym, zaciągniętym na zakup sprzedanej nieruchomości, kredytobiorcy może zostać udzielona pożyczka na spłatę zadłużenia z Funduszu Wspierającego. Wysokość pożyczki nie może przekroczyć 72 000 zł.

Projektodawca przewidział również, iż zadania Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) ulegną rozszerzeniu. Oprócz dotychczasowych zadań związanych z realizacją wsparcia dla kredytobiorców, BGK będzie odpowiadał za realizację pożyczki na spłatę zadłużenia oraz obsługiwał proces wsparcia dobrowolnej restrukturyzacji. Projekt przewiduje również rozszerzenie zadań Rady Funduszu Wsparcia Kredytobiorców (procedura odwoławcza w zakresie nieprzyznania wsparcia oraz nowy mechanizm zasilania Funduszu Wsparcia Kredytobiorców). W projekcie przewidziano również modyfikację kryteriów przyznania wsparcia. Kredytobiorca aby skorzystać ze wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia będzie musiał spełniać co najmniej jedną z trzech przesłanek, jakimi są:

- 1) posiadanie przez co najmniej jednego z kredytobiorców statusu osoby bezrobotnej (analogicznie jak w obecnie obowiązujących przepisach),

- 2) wartość wskaźnika Dtl¹⁾ przekraczająca 50% (w obecnie obowiązujących przepisach wartość wskaźnika Dtl nie może przekraczać 60%),
- 3) miesięczny dochód w gospodarstwie domowym, pomniejszony o miesięczne koszty obsługi kredytu mieszkaniowego nie może przekraczać dwukrotności kwot wynikających z odpowiednich przepisów ustawy o pomocy społecznej na jednego członka rodziny²⁾ lub osobę samotnie gospodarującą³⁾.

Powyższy projekt przewiduje zwiększenie wysokości wsparcia dla osób w trudnej sytuacji finansowej, przez okres nie dłuższy niż 36 miesięcy (w obecnie obowiązujących przepisach – 18 miesięcy), w wysokości nie przekraczającej równowartości miesięcznych rat kapitałowych i odsetkowych kredytu mieszkaniowego spłacanego przez kredytobiorcę. Wsparcie przekazywane będzie w ratach miesięcznych, nie większych niż 2000 zł (w obecnie obowiązujących przepisach – 1500 zł).

Zwrot wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia rozpoczynałby się w miesiącu następującym po miesiącu, w którym upłynęły 2 lata od wypłaty ostatniej raty wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia. Wsparcie lub pożyczka będą zwracane w 144 równych nieoprocentowanych miesięcznych ratach, płatnych do 15. dnia miesiąca na rachunek Funduszu Wspierającego. Warto podkreślić, że jeżeli kredytobiorca bez spóźnień spłaci pierwsze 100 rat, pozostałe 44 raty zostaną umorzone. Źródłem finansowania wsparcia oraz pożyczki byłby wyodrębniony z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców Fundusz Wspierający, zasilany przez kwartalne wpłaty kredytodawców proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów i pożyczek zabezpieczonych hipoteką, przeznaczonych na sfinansowanie, niezwiązanego z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, celu określonego w art. 2 ust. 2 pkt 1-5, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni.

Projektodawcy przewidzieli również, iż źródłem finansowania wspierania dobrowolnej restrukturyzacji⁴⁾ będzie wyodrębniony z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców Fundusz Restrukturyzacyjny. Środki Funduszu Restrukturyzacyjnego będą się składać z kwartalnych wpłat kredytodawców proporcjonalnie do posiadanego portfela takich kredytów. Kwartalne wpłaty nie będą mogły przekraczać 0,5% wartości tego portfela i będą ustalane przez Radę Funduszu po zasięgnięciu opinii Komitetu Stabilności Finansowej w funkcji

¹⁾ Wskaźnik Dtl – stosunek wydatków kredytobiorcy związanych z obsługą miesięcznej raty kapitałowej i odsetkowej kredytu mieszkaniowego do dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy (art. 2 ust. 1 pkt 19).

²⁾ Jest to kwota w wysokości 514 zł.

³⁾ Jest to kwota w wysokości 634 zł.

⁴⁾ Dobrowolna restrukturyzacja jest to uzgodnione przez kredytobiorcę i kredytodawcę dobrowolne, umowne przekształcenie należności restrukturyzowanej w należność zrestrukturyzowaną (art. 2 ust. 1 pkt 9).

makroostrożnościowej. W ramach Funduszu Restrukturyzacyjnego kredytodawca będzie mógł uzyskać środki finansowe z przeznaczeniem na wsparcie dobrowolnej restrukturyzacji należności restrukturyzowanej, jeżeli zawrze dobrowolną umowę o restrukturyzację z kredytobiorcą.

II. Stanowisko do poszczególnych rozwiązań

Rząd pozytywnie ocenia koncepcję modyfikacji mechanizmu pomocowego dla kredytobiorców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej na skutek różnych okoliczności takich jak utrata pracy, spadek dochodów i w związku z powyższym, nie są w stanie regulować swoich zobowiązań wynikających z zaciągniętego kredytu mieszkaniowego. Mając na względzie opinię Komitetu Stabilności Finansowej (KSF), iż w celu uniknięcia ryzyka systemowego jakim byłoby ustawowe przewalutowanie kredytów w walutach obcych, restrukturyzacja kredytów walutowych powinna mieć dobrowolny charakter. Według opinii KSF⁵⁾ najlepszym rozwiązaniem tego problemu powinno być takie uregulowanie prawne, które stworzy mechanizmy ułatwiające dobrowolną restrukturyzację kredytów. Biorąc powyższe pod uwagę, słusznym wydaje się stwierdzenie, że rozwiązania zawarte w projekcie ustawy wpisują się w przedstawione powyżej stanowisko KSF.

Jednocześnie warto podkreślić, iż zgodnie z raportem BGK za 2016 r.⁶⁾ skala wsparcia ze strony Funduszu na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła zaledwie 3,1 mln zł, na co złożyło się 2466 wypłaconych rat. W tym samym roku zarejestrowano 481 umów o udzielenie wsparcia na łączną przyznaną kwotę 10,7 mln zł, co stanowiło niecałe 2% wykorzystania pełnej puli środków przeznaczonych na ten cel. Przyczyn tak niewielkiego wykorzystania środków zgromadzonych w Funduszu doszukiwać się można w zbyt restrykcyjnych warunkach jakie musi spełnić kredytobiorca oraz sposobie rozpatrywania wniosków, które w dużym zakresie oceniane były przez banki, a proces odwoławczy od tych decyzji nie był możliwy. Słuszną zatem wydaje się być propozycja zawarta w projekcie ustawy, przewidująca modyfikację kryteriów przyznania wsparcia oraz zaproponowanie dodatkowego instrumentu wspierającego jakim jest pożyczka na spłatę zadłużenia dla kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Tego rodzaju zmiany mogą przyczynić się do większego wykorzystywania środków Funduszu.

Nowym rozwiązaniem jest rozszerzenie kręgu adresatów, do których skierowane jest wsparcie lub pożyczka na spłatę zadłużenia o kredytobiorców, którzy zawarli umowę o kredyt hipoteczny zarówno w CHF jak i w każdej innej walucie. Ponadto, wychodząc naprzeciw

⁵⁾ Uchwała nr 14/2017 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 13 stycznia 2017 r.

⁶⁾ https://www.bgk.pl/files/public/uploads/graphics/Raport_roczny_BGK_za_2016_r.pdf

wspomnianym kwestiom, zaproponowano także odpowiednią modyfikację art. 3 projektu ustawy. Projektowany art. 3 określa bowiem kryteria jakie musi spełnić kredytobiorca, aby mógł się starać o wsparcie lub pożyczkę na spłatę zadłużenia. Jeżeli zatem jedna z osób będących kredytobiorcami, posiada status osoby bezrobotnej lub wartość wskaźnika DtI przekracza 50% wydatków lub miesięczny dochód osoby bądź osób w gospodarstwie domowym, pomniejszony o miesięczne koszty obsługi kredytu mieszkaniowego nie przekracza odpowiednio dwukrotności kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, wówczas kredytobiorca może ubiegać się o wsparcie. W tym kontekście należy zauważyć, iż opinii Rządu w projekcie ustawy wątpliwości interpretacyjne mogą budzić przepisy odnoszące się do miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego. Rozbieżności, o których mowa powyżej, pojawić się mogą na etapie, w którym kredytobiorca otrzymał już przyznaną kwotę wsparcia lub pożyczki na spłatę zadłużenia na podstawie przesłanki, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lub 3 projektu ustawy, a którą zgodnie z art. 22 ust. 1 projektu ustawy kredytobiorca będzie musiał zwrócić, gdy wystąpią m.in. przesłanki wynikające z art. 12 ust. 1 pkt 6 i 7. Rozważyć zatem należy skonstruowanie przepisów w taki sposób, aby wykluczyć możliwość wliczenia kwoty udzielonego wsparcia, pożyczki na spłatę zadłużenia oraz kwoty uzyskanej ze sprzedaży kredytowanej nieruchomości do miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej. Niemniej jednak, Rząd podziela stanowisko Pana Prezydenta, iż konieczne jest czasowe wsparcie osób bezrobotnych, gdyż pomoc finansowa udzielona w trudnym dla nich okresie zapewni możliwość regulowania miesięcznych rat kredytu mieszkaniowego oraz pozwoli skupić się na poszukiwaniu nowej pracy lub dostosować warunki mieszkaniowe do możliwości finansowych. Zaproponowaną przez projektodawcę modyfikację wartości wskaźnika DtI z 60% na 50%, należy również ocenić jako pozytywną zmianę mechanizmu przyznania wsparcia. Zmiana wartości wskaźnika DtI powinna skutkować lepszym zaadresowaniem środków Funduszu do osób, które przeżywają czasowe trudności finansowe i tym samym przełoży się na odciążenie ich budżetów domowych. Ważnym elementem wprowadzonych zmian jest możliwość umorzenia części wsparcia lub pożyczki. Jeżeli kredytobiorca bez opóźnień spłaci pierwsze 100 rat, pozostałe 44 zostaną umorzone. Podkreślenia wymaga również fakt, że wszelkie kwoty należności umorzonych na podstawie projektowanej ustawy będą wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych (zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 143 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U. z 2016 r. poz. 2032).

Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, iż takie rozwiązanie ma na celu z jednej strony zapewnić zwrot otrzymanej pomocy przy niedużym obciążeniu budżetów domowych z drugiej zaś, zmobilizować do sumiennego spłacania zobowiązania finansowego. W opinii Rządu tego rodzaju mechanizm powinien zapewnić zarówno systematyczną spłatę przyznanego wsparcia nie obciążając nadmiernie budżetów gospodarstw domowych kredytobiorców korzystających z wsparcia lub pożyczki.

Mając na względzie cel ustawy, jakim jest wsparcie dla najbardziej potrzebujących, w art. 4 zastosowano przesłanki negatywne. Wsparcie lub pożyczka nie może zostać przyznane osobie lub osobom będącym właścicielami innego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, z przepisów ustawy wyłączone są również osoby, które posiadają inne spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej lub prawo do domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego budowanych w celu przeniesienia ich własności na rzecz członków. W ocenie Rządu pomoc powinna być kierowana jedynie do osób zagrożonych utratą nieruchomości przeznaczonej na cele mieszkalne, w związku z wystąpieniem niekorzystnych zdarzeń gospodarczych, dlatego też przepisy te zasługują na aprobatę.

W celu dotarcia do większego grona kredytobiorców w trudnej sytuacji finansowej, w projekcie ustawy zwiększono limit miesięcznych wypłat (do 2000 zł) oraz wydłużono okres ich wypłacania (do 36 miesięcy). Rząd pozytywnie opiniuje propozycję wydłużenia okresu wsparcia do 36 miesięcy jak i zwiększenia wysokości miesięcznej pomocy.

Tego rodzaju rozwiązania powinny stanowić dostateczne odciążenie budżetów gospodarstw domowych, które borykają się z przejściowymi trudnościami finansowymi, a jednocześnie są zobowiązane do spłaty kredytu mieszkaniowego. Nowym rozwiązaniem jest przepis art. 5a i 5b. Daje on możliwość przyznania kredytobiorcy pożyczki na spłatę zadłużenia z Funduszu Wspierającego, w celu uregulowania różnicy wynikającej z pozostałego zobowiązania, oraz kwoty uzyskanej ze sprzedaży kredytowanej nieruchomości. Wysokość pożyczki wynosić będzie maksymalnie 72000 zł. Przed dokonaniem sprzedaży nieruchomości, kredytobiorca może wystąpić o promesę, czyli przyrzeczenie udzielenia mu pożyczki na spłatę zadłużenia. W ocenie Rządu jest to przepis warty aprobaty, dający alternatywne metody wsparcia kredytobiorców, którzy sprzedając swoją nieruchomość mogliby spłacić zobowiązania finansowe na rzecz banku.

W myśl art. 6 w celu uzyskania wsparcia, promesy lub pożyczki na spłatę zadłużenia kredytobiorca będzie zobowiązany do złożenia wniosku do kredytodawcy, który jednocześnie

będzie ten wniosek rozpatrywał. Ważnym elementem tego przepisu jest możliwość bezterminowego składania wniosku (poprzednio do 31 grudnia 2018 r.), a także możliwość odwołania się kredytobiorcy w przypadku odrzucenia jego wniosku, do Rady Funduszu. Rząd pozytywnie ocenia również i tę propozycję. Wydaje się, iż te rozwiązania przyczynią się do stworzenia stałego systemu pomocy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy. Możliwość odwołania się od decyzji kredytodawcy, w opinii Rządu, daje poczucie sprawiedliwej weryfikacji wniosku na każdym jego etapie i zapewnia transparentność procesu rozpatrywania wniosków.

Przepis art. 13a daje możliwość uzyskania przez kredytodawcę środków finansowych z Funduszu Restrukturyzacyjnego z przeznaczeniem na wsparcie dobrowolnej restrukturyzacji. Proces ten polega na pokryciu różnicy między wartością bilansową należności restrukturyzowanej⁷⁾ i wartością bilansową należności zrestrukturyzowanej⁸⁾. Wartość bilansowa należności restrukturyzowanej ustalana jest na dzień poprzedzający dzień zawarcia umowy o dobrowolną restrukturyzację tej należności i wyliczana jest w oparciu o średni kurs Narodowego Banku Polskiego, ogłoszonego w tym dniu. Celem wprowadzenia mechanizmu wsparcia dobrowolnej restrukturyzacji, zawartym w powyższym art., jest ograniczenie ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi poprzez ich konwersję na kredyty w walucie dochodów kredytobiorcy. Przepis ten koresponduje z rekomendacją KSF zawartą w uchwale nr 14/2017 z dnia 13 stycznia 2017 r.

Należy zwrócić uwagę, że brzmienie przepisu art. 13b, stanowi o możliwości uzyskania przez kredytodawcę środków na restrukturyzację należności restrukturyzowanej. Zgodnie z przepisem ww. artykułu, w przypadku gdy środki wpłacone przez kredytodawcę na Fundusz Restrukturyzacyjny nie zostaną przez niego wykorzystane na dobrowolną restrukturyzację, wynikającą z umów kredytodawcy z kredytobiorcą, zawartych w ciągu 6 miesięcy od zakończenia kwartału, w którym kredytodawca dokonał wpłaty, Rada Funduszu do 15. dnia miesiąca następującego po zamknięciu okresu zawierania umów podejmuje uchwałę o podziale niewykorzystanych środków wynikających z tej wpłaty. Podział niewykorzystanych środków dokonywany jest pomiędzy kredytodawców, którzy wnieśli wpłaty na Fundusz Restrukturyzacyjny za ten okres, proporcjonalnie do wysokości wniesionych przez nich wpłat.

⁷⁾ Należność restrukturyzowana jest to kredyt mieszkaniowy denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta, w której kredytobiorca uzyskuje dochód, podlegający dobrowolnej restrukturyzacji (art. 2 ust. 1 pkt 7).

⁸⁾ Należność zrestrukturyzowana jest to kredyt mieszkaniowy, który w wyniku dobrowolnej restrukturyzacji został zastąpiony kredytem mieszkaniowym, który nie jest denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta, w której kredytobiorca uzyskuje dochód (art. 2 ust. 1 pkt 8).

W opinii Rządu należałoby rozważyć aby niewykorzystane środki były rozdzielane wyłącznie na kredytodawców, którzy wykorzystali w powyższym okresie środki im przysługujące. Jednocześnie należałoby przeanalizować ww. środki nie powinny być rozdzielane również na podstawie kolejności zawartych umów o restrukturyzację. Rozwiązanie to mogłoby bowiem pozwolić na uzyskanie niewykorzystanych środków przez kredytodawców, którzy wykorzystali wszystkie przysługujące im środki oraz w pierwszej kolejności premiowałyby kredytodawców, którzy umowy o restrukturyzację należności restrukturyzowanej zawierali jako pierwsi. Wydaje się, iż taki mechanizm działałby stymulująco na kredytodawców i mobilizowałby do zawierania umów o dobrowolnej restrukturyzacji.

Nową strukturę otrzymał Fundusz Wsparcia Kredytobiorców, w ramach którego wyodrębniono Fundusz Wspierający, przeznaczony dla wszystkich kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, oraz Fundusz Restrukturyzacyjny, zapewniający finansowanie procesu wsparcia dobrowolnej restrukturyzacji portfela kredytów denominowanych lub indeksowanych do walut innych niż te, w których kredytobiorcy uzyskują dochód. Środki na Fundusz Wspierający składają się z kwartalnych wpłat kredytodawców proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów i pożyczek zabezpieczonych hipoteką, przeznaczonych na sfinansowanie, niezwiązanego z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, celu określonego w art. 2 ust. 2 pkt 1-5, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni. Natomiast środki Funduszu Restrukturyzacyjnego składają się z kwartalnych wpłat kredytodawców proporcjonalnie do posiadanego portfela kredytów i pożyczek, denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta, w której kredytobiorca uzyskuje dochód, zabezpieczonych hipoteką. Zaznaczyć należy, że istnieją dwa odrębne mechanizmy naliczania składek. Dla Funduszu Wspierającego są to kwartalne wpłaty wnoszone przez kredytodawców, które nie będą mogły przekroczyć równowartości iloczynu wartości bilansowej portfela kredytów i pożyczek zabezpieczonych hipoteką. Natomiast dla Funduszu Restrukturyzacyjnego są to kwartalne wpłaty wnoszone przez kredytodawców, które nie będą mogły przekroczyć równowartości iloczynu wartości bilansowej portfela kredytów i pożyczek denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta, w której kredytobiorca uzyskuje dochód, zabezpieczonych hipoteką i stawki 0,5%. Wyodrębnienie dwóch funduszy i dwóch różnych mechanizmów ich finansowania, w opinii Rządu w sposób kompleksowy reguluje kwestię wsparcia kredytobiorców i umożliwia korzystanie z pomocy z Funduszu Wspierającego.

Zgodnie z opiniowanym projektem planuje się znowelizować ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1888), dalej „ustawa o CIT”, do której doda się art. 16 ust. 1 pkt 73. Przepis ten stanowi, iż za koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów w kalkulacji podatku dochodowego od osób prawnych uznaje się wpłaty na Fundusz Restrukturyzacyjny. W związku z tym powstaje wątpliwość co do uzasadnienia ekonomicznego i prawnego co do podatkowego różnicowania wpłat na te dwa wyżej wymienione Fundusze. Uzasadnienie projektu nie wyjaśnia tych wątpliwości

i uzasadnienia dla podatkowego różnicowania tych funduszy.

W związku z tym Rząd proponuje projektowanemu art. 16 ust. 1 pkt 73 ustawy o CIT nadać nowe brzmienie:

„73) wpłat na Fundusz Wspierający i Fundusz Restrukturyzacyjny, o których mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz o wsparciu dobrowolnej restrukturyzacji.”

W projekcie ustawy dodaje się art. 8a, który wprowadza możliwość dodatkowej weryfikacji wniosku o udzielenie wsparcia, w przypadku gdy kredytodawca odrzuci taki wniosek. W przypadku gdy dodatkowa weryfikacja będzie pozytywna dla kredytobiorcy kredytodawca obowiązany będzie z własnych środków ponieść wydatki określone w nowym art. 8a ust. 7 projektowanej ustawy. W opinii Rządu wydatki te nie powinny stanowić kosztów uzyskania przychodu w kalkulacji podatku dochodowego ponieważ mają one charakter *quasi* sankcyjny. Zatem niezasadne będzie partycypowanie w nich Skarbu Państwa w wysokości 19% poniesionych rzeczonych wydatków.

W związku z tym Rząd proponuje do ustawy o CIT dodać nowy art. 16 ust. 1 pkt 74 w brzmieniu:

„74) kwot o których mowa w art. 8a ust. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz o wsparciu dobrowolnej restrukturyzacji.”

Jednocześnie biorąc pod uwagę, iż kwoty o których mowa powyżej nie są przez kredytobiorców zwracane, powstanie u nich przysporzenie majątkowe rozpoznane w podatku dochodowym od osób fizycznych jako przychód do opodatkowania. Obecne brzmienie art. 21 ust. 1 pkt 143 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz.

2032,) dalej „ustawa o PIT” obejmuje umorzenie zobowiązania, zatem otrzymany z tego tytułu przychód nie będzie objęty już istniejącym zwolnieniem podatkowym.

Zasadne zatem jest dodanie do ustawy o PIT do art. 21 ust. 1 pkt 144 w brzmieniu:

„144) niepodlegające zwrotowi kwoty o których mowa w art. 8a ust. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz o wsparciu dobrowolnej restrukturyzacji.”

Rząd dodatkowo zauważa, że projekt ustawy wprowadza zmianę tytułu. Proponuje się zatem odpowiednio dostosować w tym zakresie przepis art. 21 ust. 1 pkt 143 ustawy o PIT.

III. Ocena skutków gospodarczych

Zmiany wprowadzone przez projektowaną regulację w mechanizmie finansowania i przyznawania wsparcia kredytobiorcom znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej nakładają na podmioty rynku finansowego obowiązek ponoszenia kosztów związanych z funkcjonowaniem Funduszu Wspierającego oraz Funduszu Restrukturyzacyjnego. Zdaniem Rządu proponowane rozwiązania regulujące model finansowania procesu wsparcia dobrowolnej restrukturyzacji kredytów mieszkaniowych oraz wsparcia kredytobiorców należy ocenić pozytywnie. Wsparcie dla obu Funduszy oparte będzie na dwóch różnych mechanizmach. W projekcie ustawy nie przewiduje się ograniczenia czasowego dla działania Funduszu Wspierającego. Będzie on działał bezterminowo i stanowił wsparcie dla wszystkich kredytobiorców, którzy znajdują się w ciężkiej sytuacji finansowej. Wydaje się, iż będzie to również rozwiązanie bezpieczne dla sektora bankowego gdyż wpłaty dokonywane na rzecz Funduszu Wspierającego i Funduszu Restrukturyzacyjnego zostaną rozłożone w czasie, co nie powinno mieć negatywnego wpływu na stabilność sektora finansowego. W związku z tym, w dłuższym horyzoncie czasowym skutki gospodarcze zmian mogą okazać się pozytywne, ponieważ należy oczekiwać, że wydłużenie okresu, a także zwiększenie wysokości maksymalnego wsparcia oraz bezterminowe działanie Funduszu Wspierającego będzie stanowiło znaczące odciążenie dla osób pozostających w trudnej sytuacji finansowej i wpłynie na jej poprawę oraz przyczyni się do restrukturyzacji portfela kredytów walutowych poszczególnych banków.

IV. Ocena skutków finansowych

Nie przewiduje się, aby wejście w życie projektowanej ustawy wpłynęło negatywnie na wydatki sektora finansów publicznych, w tym budżet państwa. Wsparcie dla kredytobiorców będzie pokrywane ze środków kredytodawców. Kwartalne wpłaty na Fundusz Restrukturyzacyjny nie będą mogły przekraczać 0,5% wartości bilansowej portfela kredytów podlegających restrukturyzacji (ok. 155 mld x 0,5% = ok. 0,8 mld zł). Oznacza to, iż obciążenie kredytodawców nie powinno przekroczyć kwoty ok. 3,2 mld zł rocznie. Z dniem wejścia w życie ustawy, środki Funduszu Wsparcia Kredytobiorców staną się środkami Funduszu Wspierającego. Obecnie Środki zgromadzone w Funduszu Wsparcia Kredytobiorców stanowią ok. 600 mln zł. Kolejne kwartalne wpłaty na Fundusz Wspierający nie będą mogły przekraczać 1% wartości portfela kredytów, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni.

V. Podsumowanie

Rząd pozytywnie ocenia projektowaną ustawę, zmierzającą do wypracowania mechanizmu udzielania pomocy kredytobiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, bez względu na walutę udzielonego kredytu. Projektodawcy trafnie uzasadniają konieczność wprowadzenia ustawowej regulacji zapewniającej pomoc osobom, które na skutek obiektywnych okoliczności nie są w stanie spłacać zaciągniętego kredytu mieszkaniowego. Pozytywnie należy również ocenić rozszerzenie zakresu pomocy dla kredytobiorców poprzez wprowadzenie nowego instrumentu, jakim jest pożyczka na pokrycie pozostałej części zadłużenia, jeżeli kwota uzyskana ze sprzedaży nieruchomości nie pokryła całego zobowiązania. Na aprobatę zasługuje również zaproponowane przez projektodawcę rozwiązanie dotyczące dodatkowej weryfikacji odrzuconego wniosku o wsparcie lub pożyczkę na spłatę zadłużenia, która będzie dokonywana przez Radę Funduszu, a bank będzie zobowiązany poinformować kredytobiorcę o trybie odwoławczym. Zmiana ta pozwoli na unormowanie trybu odwoławczego od decyzji kredytodawcy w przypadku odrzucenia wniosku, co zdecydowanie wzmocni pozycję kredytobiorców. Pozytywnie należy również określić mechanizm dobrowolnej restrukturyzacji, która wpisuje się w założenia zawarte w rekomendacji KSF zawartej w uchwale nr 14/2017 z dnia 13 stycznia 2017 r., która mówi o stworzeniu systemowego rozwiązania ułatwiającego bankom i kredytobiorcom podejmowanie decyzji dotyczących restrukturyzacji zadłużenia.

Niemniej jednak projektowana ustawa wymaga pewnych korekt dotyczących kwestii podatkowych.

W związku z powyższym Rząd wyraża pozytywne stanowisko wobec propozycji zawartych w prezydenckim projekcie *ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych* (druk nr 1863), wskazując jednocześnie na potrzebę niewielkiego doprecyzowania niektórych rozwiązań.